

Ας ξαναγυρίσουμε όμως στην κοινοβουλευτική δημοκρατία, που είναι τυπικώς το πολίτευμά μας. Για να λειτουργήσει το πολίτευμα ως τέτοιο απαιτούνται οι αναγκαίες *θεσμικές διασφαλίσεις*. Στις θεσμικές διασφαλίσεις μιας κοινοβουλευτικής δημοκρατίας περιλαμβάνονται τόσο οι νομικοί κανόνες αυξημένης τυπικής ισχύος (το Σύνταγμα δηλαδή) όσο και ο διαχωρισμός των εξουσιών ώστε να διασφαλίζεται ο αλληλοέλεγχός τους⁶¹. Τίθεται, λοιπόν, το ερώτημα κατά πόσο τηρούνται αυτές οι διασφαλίσεις και, αν όχι, γιατί;

Το πρώτο ζήτημα, των θεσμικών δημοκρατικών διασφαλίσεων που απορρέουν από το Σύνταγμα, το αναλύσαμε αρκετά, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η εγγυητική του ισχύς είναι περιορισμένη, έως ανύπαρκτη, δεδομένου ότι παραβιάζεται συστηματικά, *τόσο το γράμμα του όσο και το πνεύμα του*. Στο γιατί συμβαίνει αυτό θα επανέλθω αμέσως παρακάτω, αφού πρώτα αναφερθώ στον διαχωρισμό των εξουσιών ως την επόμενη θεσμική ασφαλιστική δικλείδα λειτουργίας του πολιτεύματος.

Η Διάκριση των Εξουσιών

Η διάκριση των εξουσιών ως έννοια θεμελιώθηκε κατά τον Διαφωτισμό σε μια προσπάθεια να αντιμετωπισθεί το ζήτημα της αυθαιρεσίας της εξουσίας. Το πρόβλημα της εξουσίας και της εγγενούς τάσης της προς την αυθαιρεσία απασχολεί, όπως είπαμε, τους πολιτικούς φιλοσόφους από τότε που... υπάρχει η πολιτική φιλοσοφία. Το ζήτημα ξαναήρθε στο προσκήνιο στη νεωτερικότητα, όταν οι διαφωτιστές και πολιτικοί φιλόσοφοι της εποχής ασχολήθηκαν εκ νέου με την εξουσία, τη νομιμοποίηση και τον περιορισμό της, και την άσκησή της με βάση κάποιους κανόνες. «Η εξουσία τείνει να διαφθείρει, και η απόλυτη εξουσία διαφθείρει απόλυτα», σύμφωνα με την περίφημη ρήση του Βρετανού ιστορικού Lord Acton (1834-1902). Αυτό το πρόβλημα έπρεπε να αντιμετωπιστεί, καθώς αναζητούνταν η βάση μιας εξουσίας που δεν θα σφετεριζόταν τη δύναμή της. Έτσι, για τον αποκλεισμό (ή περιορισμό) του ενδεχόμενου αυθαιρεσίας κατά την άσκηση της εξουσίας, οι θεωρητικοί κατέληξαν, για άλλη μια φορά, αφενός στη θεσμοθέτηση ενός συστήματος κανόνων (Σύνταγμα), αφετέρου στη διάκριση των εξουσιών. Πρόκειται για τη γνωστή *αρχή της διάκρισης των εξουσιών*, που εισήγαγε ο Μοντεσκιέ (Baron de Montesquieu) στις αρχές του 18^{ου} αιώνα. Σύμφωνα με αυτή την άποψη οι τρεις εξουσίες, η νομοθετική, η δικαστική και η εκτελεστική, οφείλουν να ασκούνται από τρεις διαφορετικούς και ανεξάρτητους θεσμούς διακυβέρνησης. Δηλαδή, οι τρεις πόλοι εξουσίας, οι τρεις βασικές λειτουργίες του

61. Οι (Α) και (Β), που εξετάσαμε, αποτελούν ουσιαστικές διασφαλίσεις.

πολιτεύματος, πρέπει να είναι διαχωρισμένες και ανεξάρτητες μεταξύ τους· να είναι διακριτές η μία από την άλλη.

Αυτός ο θεσμικός διαχωρισμός της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας προστατεύει από την αυθαιρεσία με δύο τρόπους. Ο ένας είναι ότι η μία εξουσία δεν θα μπορεί να ενεργεί με τρόπο ώστε να εξυπηρετεί τις άλλες. Δηλαδή δεν θα μπορεί, για παράδειγμα, μια κυβέρνηση να «περάσει» έναν νόμο φτιαγμένο στα μέτρα της εάν η νομοθετική λειτουργία ανατίθεται σε διαφορετικό σώμα. Επίσης, η δικαστική εξουσία, που κρίνει το παράνομο μιας πράξης, θα είναι ανεξάρτητη από την κυβέρνηση ώστε να μπορεί να κρίνει ακόμη και τις τυχόν παρανομίες της ίδιας της κυβέρνησης όταν αυτές διενεργούνται. Επιπλέον, θα είναι αμερόληπτος κριτής στις διενέξεις των πολιτών. Ο άλλος τρόπος είναι ο αμοιβαίος έλεγχος που θα ασκείται από τη μια εξουσία στην άλλη αφού αυτές θα είναι διακριτές, θα ασκούνται δηλαδή από διαφορετικά πρόσωπα. Με λίγα λόγια, η διάκριση των εξουσιών στοχεύει στην αυτόνομη και ανεξάρτητη λειτουργία των πόλων εξουσίας και διαχείρισης ώστε να εκλείπουν οι αυθαιρεσίες και να διασφαλίζεται ο αλληλοέλεγχος.

Όπως έχει ήδη γίνει κατανοητό από την περιγραφή της διάκρισης των εξουσιών, αυτός ο διαχωρισμός δεν υφίσταται στις σύγχρονες κοινοβουλευτικές δημοκρατίες. Και δεν είναι ότι προβλέπεται αλλά δεν εφαρμόζεται λόγω στρέβλωσης του συστήματος. Δεν προβλέπεται καν! Δηλαδή, στο ίδιο το Σύνταγμα δεν υπάρχει ο διαχωρισμός των τριών εξουσιών μεταξύ τους. Συγκεκριμένα, η δικαστική εξουσία διαχωρίζεται, αν και όχι πλήρως, από τις άλλες δύο⁶², αλλά η νομοθετική και η εκτελεστική διαχέονται η μία μέσα στην άλλη. Στο πρώτο άρθρο περί σύνταξης της πολιτείας, το άρθρο 26 του Συντάγματος, αναφέρεται ότι: «Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η εκτελεστική λειτουργία από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την κυβέρνηση. Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια· οι αποφάσεις τους εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού Λαού».

62. Αν και σε όλες τις άλλες λειτουργίες των δικαστικών δεν παρεμβαίνει η κυβέρνηση, εντούτοις εμπλέκεται στην προαγωγή-διορισμό των προέδρων και αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου, του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου (δηλαδή των τριών κορυφαίων οργάνων της δικαιοσύνης), αφού αυτή γίνεται με «προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, με επιλογή μεταξύ των μελών του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου» (αρ. 91 §5 εδ. 1 του Συντάγματος). Με τον ίδιο τρόπο γίνεται και η προαγωγή-διορισμός του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου (αρ. 91 § 5 εδ. 2 του Συντάγματος) – του ανθρώπου δηλαδή που έχει τη θέση του δημόσιου κατήγορου και επιμελητή της δημόσιας τάξης!

Ήδη από τη διατύπωση βλέπουμε πως η εκτελεστική και η νομοθετική λειτουργία δεν είναι απολύτως διαχωρισμένες μεταξύ τους, αφού ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εμπλέκεται και στις δυο. Ασχέτως αν οι αρμοδιότητές του είναι σαφώς περιορισμένες.

Επί της ουσίας, τώρα, η Βουλή και η κυβέρνηση είναι περαιτέρω συνδεδεμένες αφού η κυβέρνηση και η πλειοψηφία της Βουλής προέρχονται από το ίδιο κόμμα ή κομματικό συνασπισμό. Συχνά μάλιστα οι υπουργοί είναι και βουλευτές, κι έτσι έχουμε την πιο άμεση συσχέτιση των δυο λειτουργιών που θα μπορούσε να γίνει: οι εκτελεστές είναι και νομοθέτες! Το Σύνταγμα επιτρέπει κάτι τέτοιο μην απαγορεύοντάς το! Δηλαδή, αφήνει τη δικαιοδοσία για το σχηματισμό της κυβέρνησης στον αρχηγό του πρώτου κόμματος, που είναι ήδη εκλεγμένος βουλευτής. Κι αν υποθέσουμε ότι αυτό είναι λογικό, με την έννοια ότι θα πρέπει ο πρωθυπουργός να έχει τη νομιμοποίηση των ψηφοφόρων και γι' αυτό του δίνει και μια παραπάνω ψήφο στη Βουλή, σίγουρα δεν είναι λογικό να επιτρέπεται και τα υπόλοιπα μέλη της κυβέρνησης να προέρχονται από το νομοθετικό σώμα.

Είναι ενδεικτικό ότι τα νομοσχέδια προτείνονται από την κυβέρνηση προς τη Βουλή. Κάτι που σημαίνει ότι η κυβέρνηση νομοθετεί και η Βουλή απλώς επικυρώνει. Άρα, η κυβέρνηση από εκτελεστική εξουσία γίνεται και νομοθετική και η νομοθετική... διακοσμητική! Η επίκληση της εσωκομματικής πειθαρχίας προς τους βουλευτές από τον πρωθυπουργό, όταν πρόκειται να ψηφιστεί κάποιο σημαντικό και αμφιλεγόμενο νομοσχέδιο, είναι άλλη μια απόδειξη παραβίασης της αρχής της διάκρισης των εξουσιών. Αυτός είναι και ο λόγος που η Βουλή δεν μπορεί να ελέγξει την κυβέρνηση σε καμία περίπτωση. Για παράδειγμα, στο Σύνταγμα προβλέπεται η δυνατότητα πρότασης μομφής ή δυσπιστίας: «Η Βουλή μπορεί με απόφασή της να αποσύρει την εμπιστοσύνη της από την Κυβέρνηση ή από μέλος της. Η πρόταση δυσπιστίας πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από το ένα έκτο τουλάχιστον των βουλευτών και να περιλαμβάνει σαφώς τα θέματα για τα οποία θα διεξαχθεί η συζήτηση» (άρθρο 84 §2). Η πρόταση. Για να γίνει δεκτή όμως η πρόταση δυσπιστίας και να άρει η Βουλή την εμπιστοσύνη της πρέπει «η απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών» να την εγκρίνει, όπως αναφέρει το άρθρο 84 §6. Δηλαδή, να την εγκρίνει και σημαντικός αριθμός των βουλευτών του κυβερνώντος κόμματος!

Το ζήτημα σχολιάζει με πολιτική ενάργεια ο κ. Θανάσης Τεγόπουλος, εκδότης της εφημερίδας *Ελευθεροτυπία*, με αφορμή την πρόταση δυσπιστίας που κατέθεσε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στις 2 Φεβρουαρίου 2007. «Η τύχη της πρότασης δυσπιστίας είναι δεδομένη στον πλειοψηφικό κοινοβουλευτισμό. Το βράδυ, οι βουλευτές της Ν.Δ. θα συχαίρουν τον πρωθυπουργό και τους υπουργούς της Ν.Δ. για την εμπιστοσύνη της Βουλής, δηλαδή της κοινο-

βουλευτικής πλειοψηφίας της Ν.Δ., στην κυβέρνηση της Ν.Δ. Η απόλυτη θεσμική αυτοϊκανοποίηση...»⁶³.

Ο πολιτικός φιλόσοφος Χάγιεκ (Hayek) υπερασπίζεται την Κυριαρχία του Νόμου και υποστηρίζει ότι «οι πολίτες μπορούν να απολαμβάνουν την ελευθερία μόνο αν η εξουσία του κράτους οριοθετείται από το νόμο»⁶⁴ Όπως γίνεται αντιληπτό, όταν, για παράδειγμα, η κατάρτιση των νομοσχεδίων γίνεται από την κυβέρνηση, ελλοχεύει σαφώς ένας κίνδυνος για την ίδια την ελευθερία αφού η εξουσία του κράτους δεν οριοθετείται από τον νόμο αλλά τον οριοθετεί η ίδια.

Η μόνη εγγυητική λειτουργία σε αυτό το πλαίσιο είναι η Δικαιοσύνη. Η δικαστική εξουσία διατηρεί την αυτονομία και ανεξαρτησία της σε όλα τα θεσμικά επίπεδα – εκτός από τα ανώτερα! Θα πρέπει όμως να καταλάβουμε ότι η δικαιοδοσία της είναι σχετικά περιορισμένη. Οι βασικοί θεσμικοί λόγοι είναι δύο. Ο πρώτος λόγος είναι ότι η δικαστική εξουσία δεν μπορεί, και δεν είναι ο ρόλος της αυτός, να ασκεί πολιτική. Ο ρόλος της είναι να απονέμει δικαιοσύνη σύμφωνα με τον νόμο και, αν συντρέχει λόγος, να κρίνει κάποιο νόμο ως αντισυνταγματικό. Όπως είναι κατανοητό, δεσμεύεται από τον νόμο. Αν ο νόμος είναι προσεκτικά διατυπωμένος (που συνήθως είναι) μπορεί πολύ εύκολα να είναι συμβατός με τις συνταγματικές διατάξεις, με το γράμμα του νόμου. Έτσι, το δικαστήριο οφείλει να τον ακολουθήσει, να κρίνει δηλαδή με βάση το τυπικό του δικαίου. Διαφορετικά οι δικαστές δεν θα απένειμαν δικαιοσύνη αλλά θα ασκούσαν πολιτική. Συνεπώς, τα χέρια της Δικαιοσύνης είναι (σχετικώς) δεμένα όταν η Βουλή και η κυβέρνηση φτιάχνουν έναν νόμο στα μέτρα του πρώτου κόμματος εφόσον το ίδιο το Σύνταγμα επιτρέπει κάτι τέτοιο. Όπως καταλαβαίνει κανείς, όλο το παιχνίδι της εξουσίας και της πολιτικής στο σύστημα της σύγχρονης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας παίζεται ακριβώς εκεί που φτιάχνονται οι νόμοι!

Ο δεύτερος λόγος που καθιστά περιορισμένη την ουσιαστική παρεμβατική αρμοδιότητα της δικαστικής εξουσίας είναι ότι αυτή δεν έχει τρόπο να καταστήσει την εκάστοτε απόφασή της άμεσα εκτελεστή αν η εκτελεστική εξουσία δεν το επιθυμεί. Έστω ότι κάποιος νόμος κρίνεται αντισυνταγματικός από το δικαστήριο και βγαίνει απόφαση καταδικαστική για τον παραβάτη. Αν η κυβέρνηση έχει ουσιαστικά συναινέσει στην παρανομία, τότε δεν υπάρχει κανένα όργανο που να μεριμνήσει για την εφαρμογή της απόφασης του δικαστηρίου. Παράδειγμα: το Συμβούλιο της Επικρατείας γνωμοδότησε

63. Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 04/02/2007.

64. Hayek, F.A. (1976), *The Road to Serfdom*, London: Routledge & Kegan Paul, σελ. ΙΙ, 63. Βλ επίσης Held, D. (1995), *Μοντέλα Δημοκρατίας*, Αθήνα: Στάχυ, σελ. 246-253.

για το The Mall ότι το κτίσμα είναι αυθαίρετο και ο νόμος Λαλιώτη αντισυνταγματικός. Ποιος θα το κατεδαφίσει; Οι δικαστές; Φυσικά όχι. Οι αρμόδιες υπηρεσίες που είναι επιφορτισμένες για την εκτέλεση της απόφασης υπάγονται στα υπουργεία. Τα υπουργεία είναι η ίδια η κυβέρνηση. Όπως ανέφερε το άρθρο που παρέθεσα για το Mall, παρά τη γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η αστυνομία δεν παρενέβη ώστε να σταματήσει τις εργασίες που γινόντουσαν επειδή είχε, λέει, σχετική οδηγία από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.⁶⁵

Θεωρητικά, βέβαια, η αστυνομία, με την καθοδήγηση του Εισαγγελέα, θα μπορούσε να σταματήσει τις εργασίες που γίνονται παράνομα. Αν εκτελούσε σωστά το λειτουργημά της: την ασφάλεια της πόλης και των πολιτών και τη νομιμότητα. Έχει τη δικαιοδοσία από τον νόμο, και όχι μόνο: ο αστυνομικός, όπως και ο στρατιώτης, έχει το δικαίωμα να μην εκτελέσει απόφαση όχι μόνο όταν είναι παράνομη (όπως υποχρεούται άλλωστε) αλλά και *αν κρίνει* ότι αυτή στρέφεται κατά του Συντάγματος. Στην πράξη όμως τα πράγματα είναι διαφορετικά. Διότι, όπως έχουμε αναφέρει και με άλλη αφορμή, το μεγαλύτερο πρόβλημα στην (κοινωνική και πολιτική) ζωή είναι το πέρασμα από τη θεωρία στην πράξη. Έτσι, και οι αστυνομικοί δεν αναλαμβάνουν την ευθύνη να φέρουν σε πέρας το καθήκον τους, όπως επιτάσσει το Σύνταγμα και ο υπαλληλικός τους κώδικας, κρυμμένοι πίσω από μια ιεραρχία που τους δίνει το άλλοθι της μη-ευθύνης. Άλλοθι. Και αντί για αστυνομικοί γίνονται... μπάτσοι.

[Παρένθεση: οι αστυνομικοί και οι μπάτσοι

Ο ρόλος της αστυνομίας σε μια πολιτεία είναι εξόχως σημαντικός καθώς αφορά τη διασφάλιση της τήρησης των συμφωνημένων κανόνων λειτουργίας⁶⁶ της. Αστυ-νομία είναι ο νόμος του άστεως. Τα αστυνομικά όργανα φέρουν, ως εκ τούτου, μια σημαντική υποχρέωση προστασίας και διαφύλαξης των βασικών συμφωνιών κοινωνικής συνύπαρξης και θεσμικής οργάνωσης. Θα τολμούσα να πω πως η Αστυνομία είναι ένα από τα τρία βασικά λειτουργήματα μιας πολιτείας, μαζί με την Παιδεία και την Υγεία, καθώς αφορά τόσο την ατομική ασφάλεια όσο και τη διασφάλιση των κανόνων κοινωνικής συνύπαρξης!

65. Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να ασκηθεί μήνυση στους συγκεκριμένους αστυνομικούς απ' τους οποίους ζητήθηκε η συνδρομή για την επιβολή της τάξης (για παράβαση καθήκοντος). Τότε όμως η διαδικασία θα έπαιρνε 1-2 χρόνια, και στο μεταξύ η αυθαιρεσία θα συνεχιζόταν.

66. Εφόσον φυσικά έχει αποφασιστεί ότι αυτό το καθήκον θα το επιφορτιστεί ένα συγκεκριμένο Σώμα και όχι οι πολίτες, με κάποιον τρόπο – όπως δηλαδή συμβαίνει στις σύγχρονες κοινοβουλευτικές δημοκρατίες που εξετάζουμε εδώ.

Ο ρόλος των αστυνομικών είναι νομικά προσδιορισμένος με τέτοιο τρόπο ώστε να διαφυλάσσεται, μέσα από τη διοικητική ιεραρχία και πειθαρχία, η προστασία των αρχών και κανόνων του κράτους. Με ρητό τρόπο διατυπώνεται ότι βασική τους υποχρέωση αποτελεί η τήρηση της νομιμότητας και ο σεβασμός του Συντάγματος. Επίσης, υποχρεούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να «Ενεργούν με σύνεση, αυτοκυριαρχία, σταθερότητα, αποφασιστικότητα, αμεροληψία, αντικειμενικότητα και αξιοπρέπεια, [να] σέβονται και προστατεύουν τα κατοχυρωμένα δικαιώματα των πολιτών και κάθε ατόμου που βρίσκεται στην Ελληνική Επικράτεια, [να] χρησιμοποιούν τα κατά το δυνατόν ηπιότερα μέσα, αποφεύγοντας κάθε περιττή τραχύτητα, ενόχληση ή αδικαιολόγητη φθορά ιδιοκτησίας, [και να] συμπεριφέρονται με λεπτότητα, σεμνότητα και ευγένεια, επιδεικνύοντας πνεύμα μετριοπάθειας και επιείκειας» (π.δ.538/1989, άρθρο 2, §1-4).

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι αστυνομικοί έχουν τη δυνατότητα να παρακούσουν εντολή ανώτερου τους εάν αυτή είναι *προδήλως παράνομη ή αντισυνταγματική*. Σε κάθε άλλη περίπτωση διαφωνίας τους, οφείλουν να την αναφέρουν πριν ή εφόσον την εκτελέσουν. Συγκεκριμένα, «Ο ανώτερος είναι υπεύθυνος για τις συνέπειες της διαταγής του ο δε κατώτερος υποχρεούται να εκτελεί με ακρίβεια τη διαταγή που έλαβε και είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση της και για τις συνέπειες της μη εκτέλεσής της. Ο κατώτερος δικαιούται να τύχει ακρόασης και να υποβάλει τα παράπονα του, αφού εκτελέσει τη διαταγή. Ο κατώτερος αν λάβει διαταγή την οποία θεωρεί παράνομη, οφείλει πριν την εκτελέσει ν' αναφέρει εγγράφως την αντίθετη γνώμη του και να την εκτελέσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Η εκτέλεση της όμως δεν καθιστά νόμιμη τη διαταγή αυτή. Σε περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης η αναφορά υποβάλλεται αμέσως προφορικά και στη συνέχεια εγγράφως» (π.δ. 120/2008, άρθρο 2 §4 & 5). Οι διατάξεις αυτές του νόμου στηρίζονται στη λογική της πειθαρχίας και τήρησης της ιεραρχίας που πρέπει να διέπουν το αστυνομικό σώμα ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία του. Βέβαια, σε κάθε περίπτωση ο αστυνομικός δύναται να αναφέρει ανώτερό του αν κρίνει ότι η εντολή που έλαβε ήταν παράνομη, και το ζήτημα επιμελείται το Πειθαρχικό. Ταυτόχρονα, όμως, προκύπτει τόσο από τις παραπάνω παραγράφους όσο και από άλλες συναφείς διατάξεις ότι *προδήλως παράνομη/αντισυνταγματική* διαταγή μπορεί να μην γίνει εκτελεστή. Αυτό προκύπτει μέσα από ένα πλέγμα διατάξεων που αφορούν τη λειτουργία των αστυνομικών, διατάξεις που πρέπει να ερμηνευτούν συμπληρωματικά. Έτσι,

- στον ίδιο νόμο και άρθρο (π.δ. 120/2008, άρθρο 2), αναφέρεται ότι:
§1: Με τον όρο πειθαρχία νοείται:
α) Η πιστή συμμόρφωση των αστυνομικών προς το Σύνταγμα και τους νόμους.

β) Η πρόθυμη και χωρίς αντιρρήσεις υπακοή των κατωτέρων προς τους ανωτέρους ως και η άμεση εκτέλεση των διαταγών τους, οι οποίες αφορούν στην εφαρμογή των νόμων και των κανονισμών ως και των διαταγών της Υπηρεσίας. [...]

ε) Η ευγενής συμπεριφορά των αστυνομικών προς τους πολίτες, καθώς και ο σεβασμός και η προστασία των δικαιωμάτων αυτών, που προβλέπονται από το Σύνταγμα και τους νόμους. [...]

§3: Οι διαταγές πρέπει να είναι νόμιμες, σαφείς και να διατυπώνονται με ευπρέπεια. Οι αναφορές πρέπει να είναι σύντομες, σαφείς και να διατυπώνονται με σεβασμό.

§6: Ο αστυνομικός είναι προσωπικά υπεύθυνος για τις πράξεις και παραλείψεις του.

- ο νόμος που ορίζει τα της χρήσης του όπλου αναφέρει ότι, «Αντισυνταγματική ή προδήλως παράνομη διαταγή ανωτέρου για χρήση πυροβόλου όπλου δεν αίρει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης του αστυνομικού» (ν. 3169/2003, άρθρο 3 §9).
- Στις γενικές υποχρεώσεις των αστυνομικών αναφέρεται, μεταξύ άλλων, η υποχρέωση «Να εκτελούν πιστά τις διαταγές των ανωτέρω τους, που δίδονται κατά τους νόμιμους τύπους, ευθυνόμενοι για τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεση τους» (π.δ 538/1989, άρθρο 3 §1, η υπογράμμιση δική μου).
- Από το σύνολο των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα προκύπτει ότι ουδείς μπορεί να υποχρεώσει άλλον σε πράξη που αντίκειται στο Σύνταγμα και τους νόμους.

Πέρα από τις παραπάνω διατάξεις, θα πρέπει να τονίσουμε ότι στην ίδια τη σχολή της αστυνομίας διδάσκεται αυτό, δηλαδή η μη υποχρέωση υπακοής σε αντισυνταγματική εντολή. Στο ίδιο πνεύμα, ο Κώδικας Επαγγελματικής-Συνδικαλιστικής Αστυνομικής Δεοντολογίας της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Αστυνομικών Υπαλλήλων (Π.Ο.ΑΣ.Υ.) αναφέρει ως «βασική αδιαπραγμάτευτη θέση» ότι «Ο αστυνομικός έχει όχι απλά τη δυνατότητα αλλά και την υποχρέωση ελέγχου του νομίμου ή όχι μιας εντολής. Υποχρέωση άρνησης εκτέλεσης υπάρχει όταν η εντολή είναι παράνομη ή παράφορα παραβιάζουσα το Σύνταγμα»⁶⁷ (βλ. πίσω σελίδα).

Όπως γίνεται κατανοητό, οι αστυνομικοί έχουν στη διάθεσή τους ένα ολόκληρο πλέγμα διατάξεων που τους δίνουν το δικαίωμα, ή μάλλον την υποχρέωση για να είμαστε πιο ακριβείς, να ενεργήσουν προς την προάσπιση των νόμων και του Συντάγματος. Επιπλέον, ακριβώς λόγω της ιδιότητά τους

67. Ο Κώδικας είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του συνδικαλιστικού www.roasy.gr

ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ - ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΧΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Ο Αστυνομικός δεν υπηρετεί Κόμματα και Πολιτικές παρατάξεις.

Υπακούει στο Σύνταγμα, εφαρμόζει τους Νόμους, υπηρετεί τη Δικαιοσύνη και τα συμφέροντα της κοινωνίας.

ΒΑΣΙΚΗ ΑΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΗ ΘΕΣΗ

Ο Αστυνομικός έχει όχι μόνο απλά τη δυνατότητα, αλλά και την υποχρέωση ελέγχου του νομίμου ή όχι μιας εντολής.

Υποχρέωση άρνησης εκτέλεσης υπάρχει, όταν η εντολή είναι παράνομη ή παράφορα παραβιάζουσα το Σύνταγμα.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Σεβασμός και στήριξη των θεσμών λειτουργίας της κοινωνίας και της Δημοκρατίας μας.

Λειτουργία σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους Νόμους.

Σεβασμός στο άτομο - την ελευθερία - την κοινωνική αξιοπρέπεια.

υποχρεούνται «Να τηρούν τους νόμους του Κράτους και με την εν γένει συμπεριφορά, εμφάνιση, διαγωγή και διαβίωση τους, να παρέχουν τους εαυτούς τους υπόδειγμα καλού πολίτη και αστυνομικού» (π.δ. 538/1989, άρθρο 3, §2). Συνεπώς, ο αστυνομικός που δεν φροντίζει για την εφαρμογή των αποφάσεων των δικαστηρίων, λόγου χάρι, όχι μόνο δεν εφαρμόζει τους νόμους αλλά και παρανομεί (παράβαση καθήκοντος). Πόσο μάλλον αστυνομικοί που παρανομούν ευθέως και από πρόθεση...

Έτσι, λοιπόν, ο αστυνομικός γίνεται μπάτσος/«αστυνομικός». Επειδή δεν επιτελεί το έργο του όπως έχει οριστεί. Οι μπάτσοι, όμως, κάνουν ένα διπλό κακό στην πολιτεία που έχει προβλέψει για την ύπαρξή τους. Το ένα είναι ότι, μην αναλαμβάνοντας την ευθύνη που έχουν αναλάβει, αφήνουν τους πολίτες έρμια στην παρανομία του καθενός, απέναντι στον οποίον δεν δικαιούνται να προφυλαχτούν από μόνοι τους – εφόσον έχουν εναποθέσει αυτή τη δικαιοδοσία στο αρμόδιο όργανο. Το δεύτερο είναι ότι, η παράνομη δραστηριότητά τους (ή μη-δραστηριότητά τους) στρέφεται κατά της ίδιας της αστυνομίας, τόσο ως έννοιας όσο και ως του συγκεκριμένου σώματος ανθρώπων που την αποτελούν. Διότι η παράνομη, αδιάφορη, προκλητική κ.λπ. δραστηριότητα του κάθε «αστυνομικού» θίγει την αξιοπρέπεια όλων των αστυνομικών και συκοφαντεί το Σώμα τους στα μάτια των πολιτών. Και ο κάθε αστυνομικός που ανέχεται την συνύπαρξή του με τους μπάτσους, συναινεί τόσο στην απαξίωση του λειτουργήματός του όσο και στη διάλυση των θεμελίων μιας οργανωμένης πολιτείας – που τους έχει αναθέσει αυτό το καθήκον.

Εκτός και αν κακώς τους ανέθεσε αυτό το καθήκον. Αλλά αυτή είναι άλλη συζήτηση... **Κλείνει η Παρένθεση]**

Λέγαμε λοιπόν ότι υφίσταται ένα σημαντικό πρόβλημα σε ότι αφορά την εκτελεστικότητα των αποφάσεων στην πράξη. Οι επαγγελματίες εκπρόσωποι του λαού φρόντισαν ώστε η ασυνέχεια αυτή να γίνει νόμιμη, τουλάχιστον στις σχέσεις του πολίτη με το ίδιο το Δημόσιο. Για του λόγου το αληθές, παραθέτω αυτούσιο το δημοσίευμα της διαδικτυακής εφημερίδας in.gr, στις 20 Σεπτεμβρίου 2005:

«Κλονίζει την πίστη στο κράτος», διαμαρτύρεται ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών (ΔΣΑ) για διάταξη που προβλέπει τη μη εκτελεστικότητα αποφάσεων κατά ΝΠΙΔ. Στη συνεδρίασή του ο ΔΣΑ εξέφρασε την έντονη διαμαρτυρία του για την τροπολογία στο νομοσχέδιο «Θέματα εξωτερικών φρουρών και άλλες διατάξεις», που υπογράφει ο υπουργός Προκόπης Παυλόπουλος, κάνοντας λόγο για αιφνιδιαστικές τροπολογίες που δεν έχουν περάσει από προηγούμενο κοινοβουλευτικό έλεγχο. Η τροπολογία, που προβλέπει τη μη εκτελεστικότητα δικαστικών αποφάσεων κατά του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΝΠΙΔ, [...] σε